

Книжкова виставка:
**"Забезпечення людям життя без хвороб,
страждань і сліз"**

Д.К. Заболотний

**150 років від дня народження
(28.12.1866 – 15.12.1929)**

Запрошуємо наших користувачів ознайомитися з книжковою виставкою. Оригінали документів можна переглянути у читальному залі відділу обслуговування ВОНМБ. У разі зацікавленості в матеріалах окремих статей із зазначених видань, рекомендуємо скористатися сервісом **"Електронна доставка документів"** www.vinmedlib.org.ua з метою одержання повного тексту.

**"Не шкодуючи себе, рятувати
інших"**

Д.К. Заболотний

У 2016 році виповниться 150 років від дня народження видатного вінничанина, українського мікробіолога, епідеміолога, президента ВУАН (тепер Національна академія наук України) у 1928-1929 роках, засновника Інституту мікробіології та епідеміології Д.К. Заболотного.

Данило Кирилович Заболотний народився 28 грудня 1866 року в с.

Чоботарка Подільської губернії (нині с. Заболотне, Крижопільського району, Вінницької області) в селянській родині. Середню освіту здобув у м. Одесі.

У 1891 р. закінчив природничий факультет Новоросійського (Одеського) університету.

Наукову діяльність розпочав на бактеріологічній станції, яку заснував І.І. Мечников, де вивчав холеру як епідеміологічне захворювання. Продовжив навчання на медичному факультеті Київського університету, який закінчив у 1894 р.

В Києві зацікавився медичною мікробіологією. У 1894 р. розпочав практичну діяльність епідеміолога. Працював у військовому шпиталі м. Києва.

Приблизно з 1897 р. провів серію експериментів, завдяки яким увійшов в історію як невтомний борець із чумою.

У 1897 р. брав участь в експедиції з вивчення чуми в Індії, Аравії. В наступні роки керував експедиціями з вивчення спалахів чуми в Монголії, Китаї, на Забайкаллі, в Ірані, Аравії, Месопотамії, в Киргизьких степах, Поволжі, Туркестані, Шотландії, Маньчжурії та ін.

Великим внеском у медицину стали дослідження природи сифілісу. Академік АН УРСР з 1922 р., академік АН СРСР з 1929 р. В Одесі організував перший будинок санітарної освіти.

Помер 15 грудня 1929 р. в Києві. Похований у с. Заболотному.

Д. К. Заболотний належить до числа тих діячів науки і охорони здоров'я, чиї імена записані в історії вітчизняної і світової медицини. Він був одним із тих учених, хто створив вітчизняну медичну науку, хто збагатив її класичними працями, чію справу розвивають наші лікарі в наші дні.

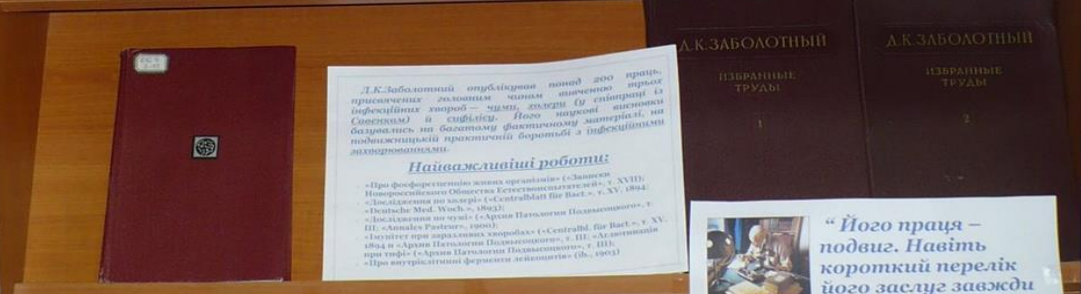
"Забезпечення людям життя без хвороб, страждань і сліз"

Д.К.Заболотний

(28.12.1866 - 15.12.1929) - 150 років від дня народження Д.К.Заболотного

Заболотний Д.К. – великий епідеміолог світу, невтомний дослідник і мандрівник.

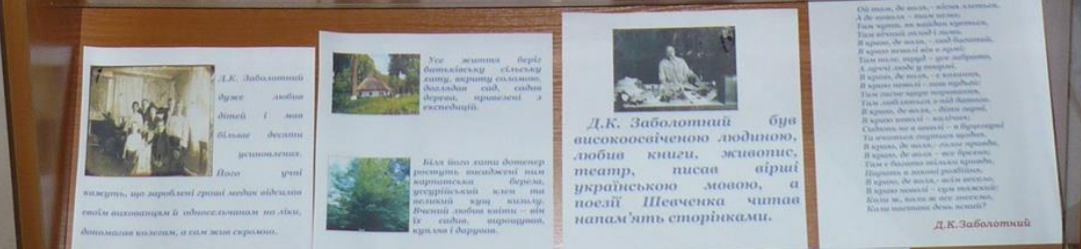

Д.К.Заболотний отримавши понад 200 праць, присвячених різноманітним чинам захворюванню (інфекційних хвороб – цинга, холера, туляриоз, і т.д. Сипіліска) і свідчить: *Його науковий мислення не базувалась на багатому фактичному матеріалі, на подвійній практичній боротьбі з інфекційними захворюваннями.*

Найважливіші роботи:

- «Про фтизофітиозні зміни організму» («Ланцет», Новоросійсько-Одеське Естествознавство № 1, XVII, 1894)
- «Дослідження про холеру» («Centralblatt für Bakt.», т. XV, 1894)
- «Ueber die Cholera» («Deutsche Med. Wochs.», 1894)
- «Дослідження про туляри» («Архив Патологичного Патологічного», т. III, «Mémorial Russe», 1900)
- «Групація при ариалітичних захворюваннях» («Centralblatt für Bakt.», т. XV, 1894)
- «Учення про ариалітичних захворюваннях» («Архив Патологичного Патологічного», т. III, 1894)
- «Про натуральні форми жовтяниці» (№, 1893)

"Його праця – подвиг. Навіть короткий перелік його заслуг завжди вражатиме..."

Невідомі сторінки життя академіка

Розділ 1.

Заболотний Д.К.- великий епідеміолог світу, невтомний дослідник і мандрівник

Література:

1. Академік Д.К. Заболотний - вчений, лікар, педагог, громадянин: Перші колежські читання 16 грудня 1996 р.: Матеріали/ Він. мед. коледж ім. Д.К. Заболотного. Він. держ. мед. ун-т ім. М.І. Пирогова/ Ред. В.М. Мороз. – Вінниця. - 1996. - 38 с. **61(092)Заболотний/А 38**

2. Билай В. И.

Даниил Кириллович Заболотный: биография отдельного лица / В.И. Билай. - К. : Наук. думка, 1987. - 125 с. : ил. **61(092)Заболотный/Б 61**

3. Билай В.И.

Жизнь, отданная людям. К 100-летию со дня рождения академика Д.К. Заболотного.-К., 1966. - 83с. **61(092)/Б61**

4. Бойчак М. П.

Заболотний Данило Кириллович як військовий лікар // Сучасні інфекції. - 2002. - №4. - С. 109-114.

5. Васильев К.Г.

Д.К. Заболотный.-М.,1986.-104с. 61(092)/В19

6. Васильев К. Г.

Музей Д.К. Заболотного: Путівник /К.Г.Васильев, А.М.Голяченко, Л.Т. Марцінковський. - Одесса, 1983. - 54 с. : ил. 61(092)Заболотный/В 19

7. Гольд Э.Ю.

Научная школа Д.К. Заболотного. В кн.: Из истории здравоохранения Украинской ССР. - Киев, 1970. - с.58-62.
61(09Укр)/ИЗ2

8. Голяченко О.М.

Данило Заболотний // Лікарі Вінниччини. - Тернопіль, 2004. - С.31-36. **61(092)/Г63**

9. Голяченко О. М.

М. І. Пирогов і Д. К. Заболотний як дзеркало ідентифікації української медицини / О. М. Голяченко, Л. М. Романюк // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. - 2012. - № 3. - С. 96-105.

10. Грандо А.А.

Медицина в зеркале истории.- К.,1990.-152с.,ил.- **с.56-57.**
61(09Укр)/Г77

11. К 140-летию со дня рождения Даниила Кирилловича Заболотного // Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунобиологии. - 2006. - №6. - С. 109-110.

12. Кириченко Д.В., Андрейчин М.А.

130 років з дня народження Д.К. Заболотного // Інфекційні хвороби. - 1996. - №3.-С.47-48.

13. Кнопов М. Ш.

Выдающийся эпидемиолог и микробиолог / М. Ш. Кнопов, В. К. Тарануха // Эпидемиология и инфекционные болезни. - 2010. - № 2. - С. 56-58.

14. Коляденко В. Г.

Данило Кирилович Заболотний: до 140-річчя від дня народження вченого та 100-річчя відкриття на теренах Російської імперії першої сифілідологічної лабораторії / В.Г. Коляденко, П.М. Недобой // **Український журнал дерматології, венерології та косметології.** - 2007. - №2. - С. 87-88.

15. Крижанівський Е.

Тривожна доля. Розповідь про життя Д. К. Заболотного.-К.,1971.-176с. **61(092)/Б61**

16. Миленушкин Ю.И.

Выдающийся деятель отечественной медицины Д. К. Заболотный (1866-1929). - М., 1954. - 21с. **61/М60**

17. Остапенко В.Т. та ін.

Данило Заболотний, вчений і громадянин /В.Т.Остапенко, М.В.Тичинський, Л.Т. Марцинковський. - Вінниця, 1996. - 47с. **61(092)/О76**

18. Пицык Н. Е.

Даниил Кириллович Заболотный, 1866-1929 / Н.Е. Пицык; Отв.ред. Л.Б. Борисов ; АН СССР. - М. : Наука, 1988. - 301 с. : ил. - (Науч.-биогр. сер.). **61(092)Заболотный/П 35**

19. Сегеда Ю.

Оновили музей академіка Данила Заболотного у його рідному селі Заболотне, що в Крижопільському районі... // Вінниччина. - 2016. - № 73. - С. 7.

20. Смирнов В.В., Билай В.И.

Жизнь и деятельность Д.К. Заболотного в Киеве //Микробиологический журнал.-1982.- №3.- С.86-90.

21.Тарасюк В.С., Белова З.П.

Д.К.Заболотный - выдающийся организатор и врач Подолья //IX объединенная научная медико-техническая конференция, 27 сент.1991.:Тез.докл.-Винница, 1991.- С.16-17.

22. Тарасюк В. С.

Вінницький медичний коледж ім. акад. Д.К. Заболотного / В.С.Тарасюк, З.П.Белова. - Вінниця : Віноблдрукарня, 2001. - 104 с : фото. **61(061к)/Т 19**

23. 75 років Вінницькому медичному коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного : матеріали наук.-практ. конф. 27 вересня 1996 р. – Вінниця, 1996. - 43 с. **61(061к)/С 37**

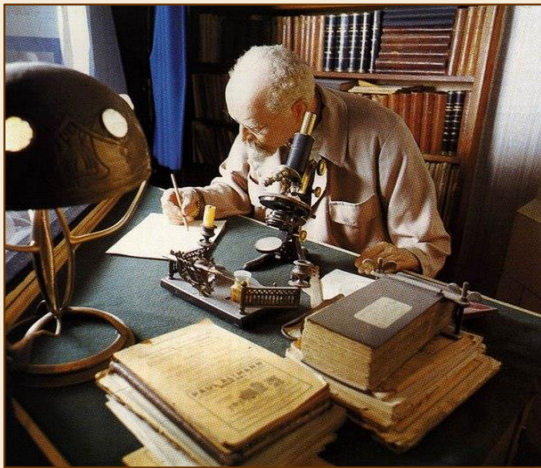
24.Третяк К.

Музей Д. К. Заболотного: путеводитель / К. Третьак. - Одеса : Маяк, 1968. - 44 с. 61(092) Заболотный/Т 66

25.Музей Д.К.Заболотного

<http://www.vinrada.gov.ua/u-seli-zabolotnomu-onovili-memorialnij-muzej-akademika-dk-zabolotnogo.htm>

Розділ 2.

***“Його праця - подвиг.
Навіть короткий перелік
його заслуг завжди
вражатиме...”***

І.Мечніков

Д.К.Заболотний опублікував понад 200 праць, присвячених головним чином вивченню трьох інфекційних хвороб – чуми, холери й сифілісу. Його наукові висновки базувались на багатому фактичному матеріалі, на подвижницькій практичній боротьбі з інфекційними захворюваннями.

Основні роботи:

- «Про фосфоресценцію живих організмів» («Записки Новороссийского Общества Естествоиспытателей», т. XVII);
- «Дослідження по холері» («Centralblatt für Bact.», т. XV, 1894; «Deutsche Med. Woch.», 1893);
- «Дослідження по чумі» («Архив Патологии Подвысоцкого», т. III; «Annales Pasteur», 1900);
- «Імунітет при заразних хворобах» («Centralbl. für Bact.», т. XV, 1894 и «Архив Патологии Подвысоцкого», т. III; «Аглютинація при тифі» («Архив Патологии Подвысоцкого», т. III);
- «Про внутріклітинні ферменти лейкоцитів» (ib., 1903)

26. Заболотный Д.К. Избранные труды: Т.1. Чума.- К., 1956. - 285с. 616.9/312

27. Заболотный Д.К. Избранные труды: Т.2. Холера. Сифилис. Эпидемиологические и другие работы.- К.,1957.- 319с. 616.9/312

**28. Заболотний Д.К.
Вибрані праці. - К., 1969. - 412с. 619.9/312**

**29. Заболотний Д.К.
Сучасна мікробіологія та епідеміологія. Матеріали конференції,присвячені 100-річчю з дня народження Д.К.Заболотного.- К.,1968.- 219с. 616.093/312**

30. Заболотний Д.К. як вчений-мікробіолог В кн.:Досягнення охорони здоров'я в Українській РСР/П.Л.Щупик.-К.,1958.-726с.іл.

**31. Коляденко В. Г.
Спостережнню збудника сифілісу Д.К.Заболотним - 100 років / В.Г. Коляденко, В.В. Короленко // Український журнал дерматології, венерології та косметології. - 2003. - №2. - С. 94-96.**

**32. Куренков И.
"Черная смерть"Экспедиция русских врачей и студентов во главе с Д.К.Заболотным в Манчжурии по борьбе с чумой.- М., 1965. 616.9/К93**

**33. Бойчак М.П.
Заболотный Данило Кирилович - як військовий лікар //Сучасні інфекції. - 2002.- №4. - С.109-114.**

**34. Дробчак И.Г.
Научная деятельность Д.К.Заболотного //IX объединенная научная медико-техническая конференция, 27 сент.1991г.- Тез.докл.-Винница,1991.-С.8-9. 61(063)/К65**

**35. Завьялов А. И.
Вклад академика Д.К. Заболотного в развитие венерологии (к 140-летию со дня рождения и 100-летию открытия первой в России**

сифилидологической лаборатории) / А.И. Завьялов // Лікарська справа. Врачебное дело. - 2006. - N8. - С. 106-109.

36. Коляденко К. В.

Академік Д.К. Заболотний і його внесок у сифілідологію / К. В. Коляденко, П. М. Недобой // Український журнал дерматології, венерології та косметології. - 2012. - № 2. - С. 144-145.

37. Коляденко В. Г.

Спостережнню збудника сифілісу Д.К. Заболотним - 100 років / В.Г. Коляденко, В.В. Короленко // Український журнал дерматології, венерології та косметології. - 2003. - №2. - С. 94-96.

38. Левин М.М.

Д.К. Заболотный: (К 120-летию со дня рождения и 80-летию открытия первой в России сифилидол. лаб.)//Вестник дерматологии и венерологии. - 1987. - №6. - С.74-77.

39. Мазурик Е.В.

Деятельность Д.К. Заболотного в Каменец-Подольском(1894-1895) //Советское здравоохранение. - 1980. - №10. - С.57-59.

40. Матвеев С.А.

Деятельность академика Д.К. Заболотного по организации Микробиологического института на Украине:справка //Микробиологический журнал. - 1978. - №3. - С.371-375.

41. Усенко Э.Г.

Д.К.Заболотный о санитарных и гигиенических аспектах холеры //ЖМЭИ. - 1978.-№10. - С.127-128.

Розділ 3.

***Невідомі сторінки життя
академіка***

**Усе життя
Заболотний Д.К. беріг
батьківську сільську
хату, вкриту соломою,
доглядав сад, садив
дерева, привезені з
експедицій.**

**Біля його хати дотепер
ростуть висаджені ним
карпатська береза,
уссурійський клен та
великий кущ кизилу.
Вчений любив квіти – він
їх садив, вирощував,
купляв і дарував.**

<http://www.imv.kiev.ua/index.php/uk/institute/museum>

**Д.К. Заболотний дуже
любив дітей і мав більше
десяти усиновлених.**

**Його учні кажуть, що зароблені гроші
медик відсилав своїм вихованцям й
односельчанам на ліки, допомагав
колегам, а сам жив скромно.**

**Д.К.Заболотний був високоосвіченою
людиною, любив книги, живопис, театр,
писав вірші українською мовою, а поезії
Шевченка читав напам'ять сторінками.**

Пісня про волю

**Ой там, де воля, - пісня леться,
А де неволя – там нема;
Там чути, як кайдан кується,
Там вічний голод і зима.
В краю, де воля, - люд багатий,
В краю неволі він в ярмі;
Там поле, труд – усе забрато,
А луччі люде у тюрмі.
В краю, де воля, - є кохання,
В краю неволі - лиш нудьга;
Там гасне щире поривання,
Там любляться з-під батога.
В краю, де воля, - діти гарні,
В краю неволі – калічня;
Сидять не в школі – в буцегарні
Та вчаться гнутися щодня.**

*В краю, де воля,- голос правди,
В краю, де воля – все брехня;
Там є багато тільки кривди,
Царить в законі розбійня.
В краю, де воля,- всім весело,
В краю неволі – сум тяжкий;
Коли ж, коли ж все знесемо,
Коли настане день ясний?*

Д.К.Заболотний

*24 листопада 2016 року, у
Вінниці з нагоди 150-річчя з
дня народження вченому
відкрили меморіальну дошку
на вулиці, яка носить його
ім'я.*

<http://region.unn.ua/uk/news/89807-u-vinnitsi-vidkrili-pamyatnu-doshku-danilu-zabolotnom>